

TAKÁCS ZSUZSA

Jakabszállás

*Saját tapasztalatból tudja már, hogy
bárhol ottfelelhető, akár egy csomag.
Hogy nem gyerek a lány, az asszony nem
ember. Hogy csász és hojsz. Bagzik,
megbúbolja jól. Borjadzik, malacozik, ellik.
Hogy Marikánk gazdáinak családja ő.
A kortalan, talpig feketébe bújt öregasszony
tetszalott történeteit hallgatja a földszintes
ház előtti lócán. Egy puskagolyótól ájultan
az árokba zuhant, eltemették, de szolgálja
kiásta a még meleg testet, hazavitte, és
öt napra rá magához tért a honvéd százados.
A száz évvel azelőtti kolerajárvány áldozatainak
esetleírásai vacogtatják. Az apró temetőben*

*a lepattogzott kiírás: Itt nyugszik, aki kétszer
halt meg, de egyszer temették. Vagy
a gutaiütésben látszatra meghótt, de valójában
a boncmester késétől elvérzett esperes esete.
S a kocsis megostorozta gömbvillám bosszúja.
Biztosra veszi, hogy anyját derékig földbe ásták,
és azóta sír utána. Visszaemlékszik a képtelenségre,
hogy késsel-villával ettek otthon, nem
egy hosszú, masszívan összetakolt, szálkás
asztalnál, a béresekkel együtt mindenki,
fakanállal. Ezerszer valóságosabbak már
a hajmeresztő történetek, mint az Alagútban
szanaszét heverő német gyerek-katonák
nemrég az orrát betöltő, édeskés szaga.*

Az emlékezetről

*Istenem, melyikünk apjának fejéhez
nem szögeztek pisztolyt német vagy orosz
katonák? Ki ne félt volna a magyarul
elhangzott parancsszavaktól? Emlékezetem,
a beomlott tárnában rekedt bányász elemes
lámpával homlokán kijáratot keres. Felejtés
fémese íze a szájban. Ez volna hát a keserű
orvosság? Unokatestvéreim iskolájában, Kassán,
a háború után a lábtörő a magyar zászló volt.
Az emlék hevessége érzékenysgünk fokán
vagy áldott tompaságunkon múlik. A józan
ész sugallta megoldások ötlete lenyűgözött
mindig. Hogy Skóciában letelepedett
barátnőm váljon el összeférhetetlen anyósa
miatt, akit viszont kisgyerek korában az apja
– fegyelmezési okokból – rendszeresen
kilógatott a hetvenöt ölnyi mélybe révülő
világítótorony ablakán. A lámpa lidérfénye
fokozatosan gyengül, de kialszik-e végül, ha
– merő véletlenségből, vagy elrendelés folytán –
elénk ereszkedik a hajnal szakadás szála?
S megtart-e, amíg a napvilágra kivergődünk?
Rettegek, hogy nem, és félek, hogy igen.*